

Nr 160.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
överförande till Sverige av vissa sjuka flyktingar
m. m.*

(3:e avd.)

I propositionen nr 231 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 9 april 1952, föreslagit riksdagen medgiva, att i Sverige skola för varaktig vistelse mottagas omkring 35 tuberkulossjuka flyktingar jämte högst 25 anhöriga till dessa.

American Joint Distribution Committee har i skrivelse den 27 mars 1952 hemställt, att Sverige skall mottaga 25 tuberkulossjuka och 35 eftertuberkulösa judiska flyktingar och »displaced persons». Skrivelsen innehåller bl. a. följande.

American Joint Distribution Committee, vanligen kallad Joint, är Amerikas största privata humanitära organisation. Sverige och andra länder ha tidigare efter överenskommelse med Internationella flyktingorganisationen (IRO) mottagit tbc-sjuka mot bidrag av 1 000 dollars för varje mottaget fall. På grund av ett beklagligt missförstånd mellan IRO och Joint ha emellertid inga judiska flyktingfall berörts av dessa hjälpaktioner. Joint hemställer nu, att Sverige på samma villkor som i nämnda överenskommelse mottager 25 tbc-sjuka judiska flyktingar.

De tidigare tbc-sjuka ha undergått arbetsträning i särskilda läger. Joint väddar till Sverige att mottaga 35 sådana personer för stadigvarande bosättning i Sverige. Då dessa trots allt alltjämt medföra vissa speciella sociala problem och kräva läkartillsyn i varierande utsträckning, är Joint beredd att lämna engångsbidrag även för dem.

Vidare framhåller Joint, att det skulle vara värdefullt, om Sverige ville sända en delegation till München och Rom för att på ort och ställe få direkta och konkreta uppgifter rörande dem, som önska emigrera till Sverige, och avgöra, huruvida dessa uppfylla de krav, som Sverige vill uppställa. Kostnaderna för denna delegation är Joint villig att bestrida.

Vidare har FN:s biträdande flyktingkommissarie i en av utrikesdepartementet den 27 mars 1952 överlämnad skrivelse hemställt, att Sverige ville mottaga 11 tbc-sjuka landsflyktiga barn och 25 anhöriga till dessa. Handlingarna i ärendet innehålla, såvitt nu är i fråga, i huvudsak följande.

En av IRO verkställd undersökning har visat, att var femte flykting i det allierade militärkommandots i Trieste flyktingläger lider av tuberkulos. Endast ett ringa fåtal av dessa vårdas på sanatorier. I övrigt bo friska och tbc-sjuka tillsammans i överfyllda flyktingläger, vilket skapar förutsättningar för sjukdomens spridande. Även efter tillkomsten av nya vård-

platser komma allttjämt 180 tbc-sjuka flyktingar att finnas kvar i lägren. I förenämnda skrivelse hemställes, att Sverige ville mottaga 11 tbc-sjuka barn för vård och varaktig vistelse samt 25 anhöriga till dem. Militärkommandot i Trieste är villigt att betala resekostnaderna till Sverige.

Yttranden över framställningarna redovisas i statsrådsprotokollet å s. 3—4, till vilka utskottet får hänvisa.

Departementschefen framhåller, att Sverige tidigare vid olika tillfällen beslutat mottaga tuberkulossjuka flyktingar och i vissa fall deras anhöriga. Det erinras om riksdagens beslut härutinnan i anledning av propositionerna nr 137/1950, nr 95/1951 och nr 2/1952. Såsom ytterligare ett led i detta internationella hjälparbete anser departementschefen, att Sverige bör mottaga de 25 tuberkulossjuka judiska flyktingar samt de 11 tuberkulossjuka barn och 25 anhöriga till dessa, vilka avses i skrivelserna från American Joint Distribution Committee respektive Förenta Nationernas biträdande flyktingkommisarie, allt i den mån detta efter medicinskt bedömande i varje särskilt fall finnes böra ske. Departementschefen anser sig däremot icke kunna tillstyrka Joints framställning i den del som avser de 35 tidigare tbc-sjuka men nu återställda och omskolade judiska flyktingarna.

Den slutliga uttagningen av de flyktingar, som enligt förslaget skola omhändertagas i Sverige, föreslås skola ombesörjas av en svensk delegation i samråd med American Joint Distribution Committee och Förenta Nationernas flyktingkommisarie. Överförandet till Sverige beräknas äga rum under tiden närmast efter den 1 juli 1952. Efter ankomsten till Sverige anses de arbetsförmögna anhöriga snarast möjligt böra arbetsplaceras. I mån av behov föreslås de erhålla omskolning och starthjälp genom arbetsmarknadsstyrelsen. Beträffande de anhörigas och de sjukas behandling i socialvårdshänseende och deras möjligheter att erhålla svenskt medborgarskap föreslås samma allmänna synpunkter få gälla som anförts rörande jämförliga, tidigare här mottagna flyktingar.

De kostnader, som kunna beräknas uppstå, hänföra sig till uttagningen av de sjuka och deras anhöriga, läkarbesiktning vid ankomsten till Sverige, transporter till respektive bestämmelseorter i Sverige, på sanatorierna lämnad vård — f. n. beräknad till 20 kronor per dag och person — de anhörigas omhändertagande under viss tid efter ankomsten i avvaktan på arbetsplacering samt starthjälp, eventuell omskolning av vissa anhöriga och omhändertagande av arbetsoförmögna anhöriga.

Kostnaderna för uttagningen av de tbc-sjuka barnen och deras anhöriga i Trieste samt för barnens och de anhörigas omhändertagande och vård under budgetåret 1952/53 anses kunna beräknas till i runt tal 100 000 kronor. Kostnaderna för de tbc-sjuka judiska flyktingarna under samma budgetår uppskattas till ca 200 000 kronor.

Å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår samt å riksstaten för nästa budgetår har under tredje huvudtiteln upptagits ett reservationsanslag till bidrag till internationell hjälpverksamhet. Vid beräkningen av anslaget har hänsyn tagits till behovet av medel för hjälp till flyktingar av den kategori, som avses i framställningen från Förenta Nationernas flyk-

tingkommissarie. Kostnaderna för uttagning och vård m. m. av de tbc-sjuka barnen i Trieste jämte utgifterna för omhändertagande av barnens anhöriga anses därför böra bestridas från nämnda anslag. Beträffande de tbc-sjuka judiska flyktingarna har, såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen, Joint åtagit sig att betala uttagnings- och resekostnaderna samt därutöver ett belopp av 1 000 dollars för varje fall. Joint har senare genom ledningen för Mosaiska församlingen i Stockholm skriftligen utfäst sig att bestrida samtliga kostnader i samband med de sjukas uttagning, överförande och vård under budgetåret 1952/53. För nästa budgetår behöva alltså icke anvisas några medel för detta ändamål. Departementschefen förutsätter, att kostnader för starthjälp, uppehälle under omskolning eller omhändertagande av arbetsoförmögna anhöriga skola bestridas från de anslag under femte och åttonde huvudtitlarna, varifrån sådana utgifter regelmässigt utgå.

Med hänsyn till de kostnader, som framdeles kunna uppkomma för meddelande av vård åt de sjuka flyktingarna, anses riksdagens medgivande böra inhämtas till de ovan förordade hjälpaktionerna.

Utskottet. De humanitära skäl, som förestavat riksdagens tidigare beslut om överförande till vårt land av sjuka flyktingar och anhöriga till dem, kvarstå alltjämt. Med hänsyn härtill tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att i Sverige skola för varaktig vistelse mottagas omkring 35 tuberkulossjuka flyktingar jämte högst 25 anhöriga till dem.

Stockholm den 16 maj 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 158.